

STREKKE

Ledenblad van de regio NOORD
waarin opgenomen HUGRONIEK

Groningen
Fryslân
Assen en omstreken

7 NOORD

HUMANISTISCH
VERBOND

Port Betaald

MAART
2018

De SCHAKEL, waarin opgenomen Hugroniek, is het ledenblad van de afdelingen Fryslân, Groningen en Assen e.o. van het Humanistisch Verbond.

De Schakel verschijnt 4 x per jaar.

In 2018 op:

9 maart 2018 **deadline 15-2-2018**

8 juni 2018 **deadline 17-5-18**

7 september 2018 **deadline 15-8-18**

15 december 2018 **deadline 22-11-18**

REDACTIEADRES SCHAKEL

Baukje Scheppink
Vijzelstraat 8, 8911 EW Leeuwarden
baukje.scheppink@gmail.com
0511-477083

WEBMASTERS

Groningen Donald Elsas
delsas@xs4all.nl

Assen e.o. Doaitse Swierstra
doaitse@swierstra.net

Fryslân Baukje Scheppink
baukje.scheppink@gmail.com

Meer adressen en contactpersonen achter in de Schakel.

POSTADRESSEN EN SECRETARIATEN

**Adreswijzigingen en opzeggingen naar:
Landelijke ledenadministratie**

Humanistisch Verbond, Postbus 75490,
1070 AL Amsterdam 020-5219000
leden@humanistischverbond.nl

Groningen

Humanistisch Centrum
W.A. Scholtenstraat 2, 9712 KW Groningen
Ieke Verveld, secretaris
secr.hvgron@gmail.com
Donaties: Penningmeester HV afd. Groningen
NL 69 TRIO 0391 04 29 47
Stichting Huisvesting HV Groningen
NL10 INGB 0004 1988 73

Fryslân

Postbus 2502, 8901 AA Leeuwarden
058 2666608
hvfryslan@gmail.com
Marjoleine Beers, secretaris en ledenadm.
Facebook: Humanistisch Verbond Fryslân

Assen e.o.

Het Humanistisch Verbond afdeling Assen en Omstreken is actief in Assen, Hoogeveen, Meppel, Steenwijk en de omliggende gebieden. Sommige activiteiten worden samen met de afdeling Groningen georganiseerd. Aankondigingen daarvan zijn te vinden op zowel de website van Groningen als die van Assen.

Pottenbakkerstraat 49, 9403 VX Assen
secr.hvassen@gmail.com
Fieneke Stronkhorst, secretaris
Facebook: Humanistisch Verbond Assen

ADRESSEN

AGENDA NOORD

datum	afdeling	activiteit	titel	pagina
2e dinsdag van de maand; 13-3, 10-4, 8-5, 12-6, 10-7, 14-8	Assen e.o.	Humanistisch café	Onderwerp wordt ter plekke bepaald	29
zondag 11 maart 2018	Assen e.o.	Gespreksgroep	Hoogeveen	28
zondag 11 maart 2018	Fryslân	Lezing	Filosofie v.e. BP	14
vrijdag 16 maart 2018	Groningen	Bijeenkomst	Gouden pact	21
zondag 18 maart 2018	Assen e.o.	Gouden Pact	bijeenkomst	42
zondag 18 maart 2018	Groningen	Wandelen	Slochteren	41
zondag 25 maart 2018	Assen e.o.	Wandelen	Baggelhuizen	40
zondag 25 maart 2018	Fryslân	Film	Aus dem Nichts	9
zondag 25 maart 2018	Groningen	Lezing	(On)rechtvaardigheid beloningsverschillen	22
woensdag 28 maart 2018	Groningen	Bijeenkomst	Jaarvergadering	19
donderdag 5 april 2018	Fryslân	Gespreksavond	Súdwest-Fryslân	11
zondag 8 april 2018	Fryslân	Lezing	Filosofie v.e. BP	14
woensdag 11 april 2018	Groningen	Eten	met gesprekstof	26
zaterdag 14 april 2018	Fryslân	ALV	Jaarvergadering	8
zondag 15 april 2018	Groningen	Wandelen	Westerbroek	41
woensdag 25 april 2018	Assen e.o.	Onder ongelovigen	film	29
zondag 29 april 2018	Assen e.o.	Wandelen	Balloërveld	40
zondag 29 april 2018	Assen e.o.	Gespreksgroep	Hoogeveen	28
zondag 6 mei 2018	Fryslân	Lezing	Filosofie v.e. BP	14
donderdag 10 mei 2018	Assen e.o.	Eten	met gesprekstof	31
zondag 13 mei 2018	Groningen	Wandelen	Lieveren	41
dinsdag 15 mei 2018	Groningen	Eten	met gesprekstof	26
woensdag 16 mei 2018	Fryslân	Cursus	Introductie humanisme	10
donderdag 24 mei 2018	Assen e.o.	Bijeenkomst	Denk zelf Leef zelfstandig	34
zondag 27 mei 2018	Assen e.o.	Wandelen	Smilde	40
zondag 27 mei 2018	Groningen	Lezing	DNA onderzoek	22
zondag 24 juni 2018	Groningen	Wandelen	Anloo	41
woensdag 27 juni 2018	Groningen	Eten	met gesprekstof	26
dinsdag 11 september 2018	Groningen	Eten	met gesprekstof	26
zondag 23 september 2018	Groningen	Lezing	op de zondagmiddag	24
donderdag 27 september 2018	Fryslân	Gespreksavond	Súdwest-Fryslân	11
woensdag 17 oktober 2018	Groningen	Eten	met gesprekstof	26
zondag 25 november 2018	Groningen	Lezing	op de zondagmiddag	24
dinsdag 4 december 2018	Groningen	Eten	met gesprekstof	26

WERKEN AAN TRAGE VRAGEN

Boek over filosoof en humanist Harry Kunneman

Afgelopen jaar ging filosoof en humanist Harry Kunneman, hoogleraar politieke en sociale filosofie aan de Universiteit voor Humanistiek, met emeritaat. Denise Robbesom, filosoof en oud-student van de UvH, interviewde hem over zijn leven en werk en schreef er een boek over. Speciaal voor De Schakel schreef ze een artikel over het boek op basis van een aantal vragen van de redactie.

Hoe kwam je op het idee om een boek te schrijven over Harry Kunneman?

Dat ging als vanzelf. Mijn interesse in Harrys werk en in de humanistiek stamt nog uit de tijd dat ik student was aan de UvH. Ik heb daar een heel leuke, leerzame en inspirerende tijd gehad. Ik schrijf al enige tijd artikelen over filosofie voor een breed publiek. Het schrijven van een boek was een logische volgende stap.

Denise Robbesom

Harry Kunneman: 'Werken aan trage vragen'

DE WOORDEN VAN...

Hoe vond je het om Harry, die jij nog als docent kent uit jouw studententijd, te interviewen?

Dat vond ik heel leuk en interessant. Ik heb hem voor het boek een aantal keer geïnterviewd. Daarvoor spraken we steeds af op de UvH waar ik ook oude bekenden tegen kwam met wie ik kon bijpraten. Dat vond ik heel leuk. De gesprekken met Harry hadden een vrij open karakter. Hij kan heel gepassioneerd vertellen over filosofie, psychologie, humanistiek en over zijn persoonlijke leven.

Wat is het doel van het boek?

Ik wilde het boeiende, maar ook wel abstracte werk van Harry toegankelijk maken voor een breed publiek. Zijn werk bevat waardevolle ideeën, maar mensen hebben vaak de tijd of de mogelijkheid niet om moeilijke boeken te lezen. Dit boek geeft denk ik op een leuke en toegankelijke manier de kern weer van de verschillende stappen die Harry heeft gezet in zijn loopbaan. Het boek gaat trouwens niet alleen over theorie. We vonden het belangrijk om ook de persoon

Harry naar voren te laten komen en te laten zien hoe zijn zoektocht in de filosofie samenhangt met zijn persoonlijke leven.

Welke onderwerpen komen zoal voorbij in het boek?

Harry vertelt bijvoorbeeld over zijn studententijd in de woelige jaren zestig. In die tijd was het marxistische gedachtegoed bij veel studenten populair. Je ziet hier het begin van Harrys streven naar een menswaardige en rechtvaardige samenleving. Een andere populaire filosoof was Habermas die bekend is vanwege zijn theorie van het communicatieve handelen en van de tegenstelling tussen systeem en leefwereld.

Wat bedoelt Habermas daarmee?

De theorie van Habermas is gebaseerd op het vermogen van mensen om open en kritisch met elkaar te communiceren. Deze communicatie vindt plaats in de 'leefwereld' van mensen, waarin cultuur wordt gedeeld en waarin mensen elkaar als persoon erkennen. De 'systemen' (de staatsbureaucratieën en de markt) hebben zich echter verzelfstandigd ten opzichte van die leefwereld en beïnvloeden die in hoge mate. Habermas waarschuwt voor de 'kolonisering van de leefwereld' door de systemen. Ze ondermijnen het vermogen van mensen om met elkaar in gesprek te blijven over wat goed is en wat juist is.

Komen er ook andere filosofen aan bod in het boek?

Jazeker. We bespreken ook het werk van postmoderne denkers als Foucault en Lyotard. Zij denken, net als Habermas, na over taalspelen. Een verschil met Habermas is echter dat Foucault wijst op de machtswerking van het gebruik van taal. Hij zegt bijvoorbeeld dat de sociale wetenschappen bijdragen aan disciplineren en normalisering.

In het boek is veel aandacht besteed aan het humanistisch raadswerk en aan de ontwikkeling van de Universiteit voor Humanistiek.

Ja, dat klopt. We wilden meer bekendheid en waardering geven aan het beroep van het humanistisch raadswerk. Dat is het belangrijkste beroep waarvoor de UvH studenten opleidt. Die raadswerkers zijn werkzaam in de zorg, in gevangenissen en bij het leger. Ze voeren daar gesprekken met patiënten en cliënten over zingeving en trage vragen. Dat zijn levensvragen die gaan over relaties, werk, belangrijke keuzes die je moet maken of ervaringen van verlangen of verlies. De raadswerker zoekt samen met de cliënt naar wat voor hem of haar betekenisvol en waardevol is in het perspectief van een menswaardige en rechtvaardige samenleving. Harry noemt het raadswerk een vorm van humanisme in de praktijk. Hij is trouwens ook de bedenker van het begrip 'trage vragen'.

Ben je zelf humanist?

Ja. Ik vind het belangrijk om met zingeving bezig te zijn. Daarbij is het volgens mij typisch

humanistisch dat je niet pretendeert vooraf alle antwoorden te hebben op levensvragen. Je haalt de antwoorden niet uit een (heilig) boek of uit een andere bron van gezag, maar je bent zelf op zoek naar wat voor jou belangrijk en waardevol is. Dat heeft voor mij ook met filosofie te maken. Het mooie aan filosofie vind ik dat er intensief wordt nagedacht over de grote vragen, maar dat er geen definitieve antwoorden zijn. Dat ontbreken van definitieve antwoorden kan trouwens ook problematisch zijn, zoals Harry ook zegt in het boek.

Wat zegt Harry daar over?

Volgens Harry is onze maatschappij veranderd van een 'theemutscultuur' in een individualistische maatschappij. In de theemutscultuur werd je identiteit bepaald door de traditie, de streek of de sociale klasse waartoe je behoorde. Maar met het wegvallen van de (religieuze) tradities verdwenen ook de vanzelfsprekende antwoorden op levensvragen. Het mooie, maar ook het moeilijke aan deze nieuwe vrijgekomen ruimte, is dat we nu veel meer zelf zin kunnen en moeten geven aan ons bestaan.

De nieuwe ruimte biedt tevens ook de mogelijkheid om te kiezen voor een bestaan als dik-ik. Het dikke-ik wordt gekenmerkt door lomp gedrag, anderen opzij duwen en alleen voor je eigen belangen gaan. Volgens Harry is het dikke-ik een verontrustende uitvergroting van het ideaal van het autonome en vrije individu. Dat vind ik wel een prikkelende stelling. In het boek gaan we op zoek naar antwoorden die voorbij gaan aan het dikke-ik.

De titel van het boek is 'Werken aan trage vragen.' De woorden van Harry Kunneman.

Waarom hebben jullie voor deze titel gekozen?

Zingeving heeft te maken met trage vragen op een persoonlijk niveau, maar ook met organisaties en met de maatschappij. Het boek gaat ook over het werk dat professionals doen in de mensgerichte sectoren, zoals de zorg, het onderwijs en de politie. Deze professionals worden in hun werk met morele handelingsvragen geconfronteerd. Het werken aan trage vragen houdt in dat professionals leren reflecteren op die morele vragen en daar samen antwoorden op proberen te vinden. Harry noemt dat proces 'normatieve professionalisering'. Om met een citaat van Harry te eindigen: "Humanisme is een zich ontwikkelende reflectie op de kernvragen van het leven."

Boek: *'Werken aan trage vragen.'* De woorden van Harry Kunneman

Auteur: Denise Robbesom

Link: <https://isvw.nl/Shop/werken-aan-trage-vragen-denise-robbesom/>

Denise Robbesom

NIEUWE BESTUURSLEDEN VOOR FRYSLÂN

In de vorige Schakel vroeg het bestuur van HV Fryslân om nieuwe bestuursleden. Onze penningmeester moest dit jaar door ziekte afhaken en de voorzitter ging verhuizen. Gelukkig reageerden er verschillende leden op onze oproep, en na enkele gesprekken kunnen we nu blij en verheugd twee nieuwe bestuursleden aan de leden voorstellen tijdens onze komende ALS op 14 april.

Door het bestuur van HV Fryslân voorgesteld als nieuwe penningmeester: Bart van 't Veer. Hij stelt zichzelf voor:

Ik ben ZZPer in de zorg als ambulante hulpverlener verder ben ik bewindvoerder, curator en mentor. Ik ondersteun mensen om een normaal en zo zelfstandig mogelijk leven te lijden. Het merendeel van mijn cliënten hebben een licht verstandelijk beperking veelal samen met psychische problemen.

Verder ben ik instructeur in *spinning* bij de sportschool Sportstudio-Dokkum.

Ik ben raadslid geweest in de periode 2006 tm 2010 in Dongeradeel. Een heel leerzame periode die ik niet had willen missen. Op dit moment ben ik nog commissielid in de fractie van PvdA Ik ben de politiek ingegaan om wat voor de gemeenschap te kunnen betekenen en om beter op de hoogte zijn wat er gebeurd in de regio en mensen bezighoud. Mijn grootste hobby is wielrennen, zowel het zelf beoefenen als het volgen van deze sport.

Verder hou ik van schaatsen en wandelen.

Verder heb ik in het verleden van verschillen (sport)verenigingen/stichtingen als penningmeester in besturen gezeten. Om die reden heb ik gereageerd op de oproep in de Schakel.

Bart van't Veer

Nog een nieuw bestuurslid is Jan Wijbenga. Ook hij stelt zich voor:

Fijn dat ik me mag voorstellen. Ik ben Jan Wijbenga, geboren maar niet getogen Fries.

We wonen sinds 1975 wel weer en met veel plezier in Friesland, eerst in Raerd en nu al jaren in Leeuwarden. Ik ben getrouwd, heb twee dochters en negen kleinkinderen. Ik heb jaren gewerkt bij de Stenden Hogeschool in Leeuwarden en haar voorgangers, de laatste jaren als beleidsmedewerker onderwijstechnologie, maar ik ben begonnen als orthopedagoog. Sinds 2012 ben ik met pensioen. Wij zijn sindsdien veel op pad met onze camper en maken daarnaast verre reizen. Mijn twee belangrijkste passies zijn de klassieke muziek (we zijn nog lid van het NHLStendenkoor) en de klim- en bergsport. Ik ben jarenlang kliminstructeur geweest en ben nu voorzitter van de regio Noord van de Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging. Mijn vrouw en ik zijn trouwe bezoekers van onze prachtige schouwburg De Harmonie. Ik ben tot voor kort vijf jaar penningmeester

geweest van Vrienden van de Harmonie. Ik noem mijzelf overtuigd humanist en ben al lang lid van D66. Ik ben kritisch over de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en een paar van mijn stokpaardjes daarbij zijn: economisme, de rol van religie, (gebrek aan) maatschappelijke verantwoordelijkheid, moraliteit en vertrouwen en de daaraan verbonden bureaucratie. Maar ik prijs me gelukkig met onze vrijheid van meningsuiting, onze culturele ruimte, ons onderwijs en onze gezondheidszorg. Ik wil mij graag inzetten voor persoonlijke vrijheid in denken en doen met respect en verantwoordelijkheid voor de ander. Het Humanistisch Verbond lijkt mij daarvoor een heel geschikte plek.

Jan Wljbenga

Van Margreet Olthof, de vorige penningmeester, en Anja Wouters, de voorzitter, is inmiddels binnen het bestuur met bloemen afscheid genomen.

Uitnodiging

Algemene ledenvergadering 14 april HV Fryslân in Harlingen

We weten nog niet precies hoe de dagindeling er uit zal zien, maar natuurlijk begint de Algemene Ledenvergadering met de formele jaarvergadering van 11.00 tot 12.30 uur. Voor een lunch wordt gezorgd.

Daarna plakken we er een leuke Harlingse activiteit aan vast. Een prima kans om Harlingen te ontdekken!

LOCATIE

Het gebouw **Nieuw Zuid (het oude gebouw C van RSG VESTDIJK)**, 5-10 minuten lopen vanaf station Harlingen) en de begintijd zal 11.00 zijn.

Op de ALV 2017 hebben we zoveel leuke mensen ontmoet, onder anderen Leny, die nu een HV Palaver bij haar thuis heeft in Heerenveen, dat we ons verheugen op nog meer leuke humanisten (de Harlingers kunnen nu eigenlijk niet wegblijven toch?!)

Wie zich opgeeft op hvfryslan@gmail.com krijgt tijdig de stukken thuisgestuurd, per post of e-mail.

Graag tot 14 april 2018!

Naar de film!

AUS DEM NICHTS

Het is 2018, Leeuwarden is de Culturele Hoofdstad van Europa, en wij hebben een samenwerking met Slikerfilm en het HV Fryslan!

Om die samenwerking goed te beginnen is er een zondag 25 maart een voorstelling van de film AUS DEM NICHTS.

Voor slimme computergebruikers is er een 'trailer' (voorproefje) te zien op Youtube. Let op, zo heftig als de trailer is de film niet, maar de gevoeligheden die erin zitten gaan wel 'diep', als ik het zo populair mag formuleren.

Om dit begin te accentueren hebben we een themabijeenkomst als voorbereiding op de film. U bent daarvoor hartelijk welkom in de **zaal boven in Café Wouters** in Leeuwarden, een zaal met uitzicht. Gemakkelijk voor treinreizigers, café Wouters ligt tegenover het NS station: als u uit de trein richting Fries Museum loopt is het direct aan uw rechterhand, tegenover de nieuwe Leeuwarder fontein met de twee hoofden van Ús bern. Die heeft u misschien nog niet gezien, maar dit is uw kans.

Zet dus 25 maart vast in de agenda!

Hieronder een grove inschatting van hoe de zondag van 25 maart zal verlopen:

11.00 ontvangst bij Café Wouters, koffie, lunch, bijpraat en tafelactiviteit

13.50 vertrek naar het Fries Museum waar Slikerfilm is

14.15 voorpraat in de door ons gereserveerde grote zaal (max 80 mensen, iedereen buiten HV is ook welkom)

14.50 film AUS DEM NICHTS

16.00 napraat met Rob Tielman (maximaal een halfuur)

Mogelijkheid tot verder napraten bij Café Wouters 'en petit comité'

Natuurlijk begrijpt u dat u hártelijk welkom bent en nodig om dit experiment te laten slagen! Tot 25 maart!

Aanmelden via hvfryslan@gmail.com, maar u kunt ook inspreken op het telefoonnummer 0517 795018, dan weten we ongeveer hoeveel mensen er komen. Kosten: €5,= voor de lunch en €10,= voor de film. Kijk op Youtube voor de trailer: <https://youtu.be/HV4jhSLQInk>

De film gaat over een intens drama van een hedendaagse vrouw die haar man en zoon verliest en op zoek gaat naar de dader. Waar het vooral om gaat in deze film is schuld, boetedoening, rechtspraak en genoegdoening.

Introductie humanisme

voor inzicht en inspiratie

Stap in de rijke traditie van het humanisme. Vanaf 16 mei 2018 organiseert het Humanistisch Verbond in Leeuwarden de Introductie cursus humanisme. De cursus is bedoeld voor iedereen die woont in Friesland en die geïnteresseerd is in humanisme en filosofie.

Niets is menselijker dan levensvragen te stellen. Hoe sta ik in de wereld? Hoe maak ik mijn keuzes? Wat is een goed leven en wat vind ik waardevol? Deze vragen zijn zo oud als de mensheid. Vele denkers, van Socrates tot Savater en van Epicurus tot Erasmus, hebben dezelfde vragen gesteld en beantwoord. En vaak verrassend bruikbaar. Door hiervan kennis te nemen en er met elkaar over te praten, vindt u uw eigen antwoorden. Met inleidingen, presentaties, filmpjes en teksten komt onder begeleiding van de ervaren docent Patricia Bieringa de humanistische traditie tot leven.

De cursus vindt plaats 16, 30 mei en 13 en 27 juni 2018 op woensdag avonden van 19.00-21.30 uur in Tresoar Boterhoek 1 in Leeuwarden.

De kosten zijn € 70,- voor leden van het Humanistisch Verbond en € 120,- voor niet-leden. Voor mensen met een minimuminkomen gelden aangepaste prijzen. Er is geen voorkennis of opleiding vereist. Deelnemers ontvangen voor aanvang van de cursus een reader. Aanmelden kan tot 1 mei 2018 via www.cursushumanisme.nu.

E-MAIL NIEUWSBRIEF VAN DE AFDELING FRYSLÂN

De afdeling Fryslân wil leden en niet-leden uitnodigen voor de nieuwe e-nieuwsbrief die op (on)geregelde tijden in uw mailbox zal opduiken. Zo kunnen we u altijd het laatste nieuws doorgeven én de link naar de digitale Schakel die op de afdelingspagina's van de landelijke website staat. Ook leden uit Groningen en Drenthe zijn natuurlijk welkom!

Er is één maar... We zijn verplicht uw uitdrukkelijke toestemming te vragen voor het toezenden van de nieuwsbrief. Dus wilt u onze e-mails (waarmee we u niet zullen overvoeren) ontvangen: stuur dan even een e-mail naar hvfryslan@gmail.com. Dan krijgt u voortaan onze nieuwsbrief als 'extra' naast de papieren Schakel. Wilt u helemaal digitaal, dan kunt u dat ook aangeven, natuurlijk

Leden die nu al de Schakel alleen digitaal willen ontvangen, hoeven geen actie te ondernemen. De gebruikelijke link naar uw digitale Schakel zal voortaan bovenaan de nieuwsbrief staan.

Súdwest-Fryslân

ROB TIELMAN: 'NORMAAL DOEN', HOE BEDOELT U?

Donderdag 5 april 2018 om 19.30 uur hebben we als HV leden weer een goed gesprek met elkaar gepland. Nog nooit geweest? Voel je vrij om mee te doen aan deze Palaver bijeenkomst van Súdwest-Fryslân, locatie De Groene Weide, Sneekerstraat 2 Bolsward. Parkeergelegenheid alom in de buurt.

ROB TIELMAN, HV lid, oud-HV- en IHEU-voorzitter houdt een inleiding over ZELFBESCHIKKING VERSUS GROEPSDRUK. Hoe ga je om met het verzoek 'normaal te doen'? En aan de andere kant, wat zijn de grenzen van onze zelfbeschikking/vrijheid? Rob: "Humanisten gaan er van uit dat mensen het recht hebben om zelf zin en vorm te geven aan het eigen leven, zolang het zelfbeschikkingsrecht van anderen wordt gerespecteerd. Dit beginsel staat op gespannen voet met de verklaring van Rutte III zich te richten op "de gewone, normale Nederlander". In Nederland is het gewoon om anders te zijn. Daar is niets mis mee. Maar het begrip 'normaal' is wel gevaarlijk, omdat het de begrippen 'gangbaar' en 'gewenst' op één grote hoop gooit. Democratie is niet de dictatuur van een meerderheid zoals Poetin, Erdogan, Trump en andere populisten denken.

Democratie is dankzij de mensenrechten en de scheiding der machten de maatschappelijke vormgeving van het zelfbeschikkingsrecht. Als een meerderheid in Nederland zou bepalen dat men geen humanist, homo of Fries zou mogen zijn, dan is dat ondemocratisch. Het begrip 'normaal' wordt door populistten misbruikt om vooroordelen over minderheden te verspreiden. Zie bijvoorbeeld het duo Van der Gijp en Derksen over transgenders. En Youp van 't Hek over 'pisnichten'. Over humor kan men van smaak verschillen. Maar grappen maken die vooroordelen over kwetsbare minderheden versterken, zijn pesterijen die levensgevaarlijke bedreigingen van het recht op zelfbeschikking vormen. De vrijheid van meningsuiting is, anders dan velen in (a)sociale media denken, niet

absoluut maar wordt begrensd waar de vrijheid van anderen bedreigd wordt.”

Vragen voor ons deze avond: Wanneer je merkt dat je in een groep 'in de weg staat', tegen welke risico's loop je dan aan? Hoe kun je je dan uitspreken of wat kun je doen? WAAR STA JIJ VOOR?

Donderdag 27 september 2018 om 19.30 uur starten we de Palaver bijeenkomsten in het nieuwe seizoen 2018-2019 van Súdwest-Fryslân, locatie De Groene Weide, Sneekerstraat 2 Bolsward. Noteer deze avond vast, omdat de volgende Schakel net iets later uitkomt!

Deze gesprek avond doen we een rondje onder de aanwezigen met de prangende vraag: Waar sta *jij* voor? Nader in te vullen met sub-vragen als: Wat is voor jou belangrijk in het leven, waarover laat je je stem horen, waarvoor kom je in actie? We rekenen op inspirerende voorbeelden. Deze avond bepalen we ook de gespreksonderwerpen die met elkaar willen bespreken in het seizoen 2018-2019. Wees welkom, ook als je er niet eerder bij was.

digitaal Filosofie voor een breed publiek

Was u in de afgelopen 25 jaar een geregelde bezoeker van de reeks filosofielectures op de zondagmiddagen in Leeuwarden? Of juist niet en wilt u weleens weten wat daar allemaal besproken is op meer dan 150 middagen? Alle samenvattingen waren al op papier te verkrijgen, maar nu ook digitaal! Alles bij elkaar op een USB-stick, zodat u alles nog eens na kunt kijken op de computer of het tablet.

NU voor een introductieprijs van € 24,95
(exclusief verzendkosten)

Te bestellen via hvfryslan@gmail.com

BEZOEK GROEPEN FRYSLÂN wordt LEDEN CONTACTEN FRYSLÂN

Als Bezoekgroepen Fryslân coördineren we tot nu toe 1:1 bezoeken gericht op oudere HV leden. Het concept hierbij is, dat een jonger lid met een afgesproken regelmaat een ouder lid bezoekt. Met daarbij de veronderstelling dat in een contact tussen een humanist en een andere humanist de gespreksonderwerpen wederzijds verdieping kunnen geven en het oudere lid extra aanspraak heeft. Dit blijkt steeds minder aan te spreken. Oudere leden melden zich in de praktijk echter niet spontaan zelf aan voor het krijgen van een dergelijk bezoek. Als we hen zelf benaderen dan geven de meesten (gelukkig!) aan nog voldoende 'in het leven te staan', of nog kras genoeg te zijn en daardoor geen behoefte hebben aan extra bezoek. Andersom: een aantal ouderen bieden zich nog zelf aan als bezoeker ingezet te willen worden! Terwijl anderszins het zo kan zijn dat ook een jonger lid behoefte heeft aan 1:1 contact, vanwege ziekte of omstandigheden, of als maatje. Weer anderen vinden het eerder prettig niet 1:1 maar in een groepje als leden van het HV bij elkaar te komen en zo 'een zinnig gesprek' onder humanisten te kunnen hebben.

Daarom zijn wij als bezoekerscoördinatoren Fryslân tot de conclusie gekomen, het concept aan te willen passen. We gaan de Bezoekersgroep om zetten in onderlinge 'Ledencontacten', met als doelstelling het onderling in contact brengen van leden van het HV, 1:1 of in groepjes. Praktijkvoorbeeld: In de laatste ALV van HV Fryslân had Lenie Dijkstra aangegeven in Heerenveen met een groepje te willen beginnen. Roeleke heeft vervolgens de Heerenveen leden aangeschreven en inmiddels is daar een huiskamer 'Palavergroepje' gestart! In Súd West Fryslân (v/h Sneek), draait zo ook al heel lang een dergelijke groep, die nu bijeenkomen in de Groene Weide in Bolsward. Daarom samengevat, heb je behoefte of vind je het leuk in contact te zijn met een ander HV lid, of een 'Palavergroep' te willen starten, of op nog weer een andere manier: neem contact op met één van de ondergetekenden, zie achterin de Schakel voor de contactgegevens.

Roeleke Naber, Sake van der Kloet en Jac Konig

FILOSOFIE voor een breed publiek

Over waarheid en verbeelding

jaargang XXVI

Het thema van de 25e serie inleidingen in het kader van 'Filosofie voor een breed publiek' was 'Grenzen – over terreur en territorium'. Mensen eigenen zich territoria toe en weren af wat ongewenst is.

In het geestelijke domein zijn vergelijkbare mechanismen werkzaam. “Veritatem laborare nimis saepe dicunt, extingui numquam”, schreef de Romeinse filosoof Titus Livius (59 voor – 17 na Christus): de waarheid heeft het vaak zwaar te verduren, maar ze gaat nooit ten onder.

Het woord 'waar' (van 'waarheid') is etymologisch verwant met 'weer' (van 'weerbaar/weerstand'). Waarheid als iets wat staande blijft, ook na krachtige en vakkundig uitgevoerde aanvallen, als een vorst in zijn bastion. Verificatie als aanval en verdediging, en wat wint is waar. Een duidelijk en algemeen aanvaard beeld, maar is het waar? Wat zijn de gevolgen van dergelijke verbeelding van waarheid op ons denken en (samen)leven?

We hebben ook voor deze 26^e serie lezingen diverse deskundigen bereid gevonden om verbeelding van het begrip waarheid vanuit diverse invalshoeken te belichten. Gedurende zes middagen gaan we inzichten uitwisselen, en deze verder verdiepen.

11 maart 2018 Over materialisme en idealisme

Wat vormt het fundament van ons bestaan: tastbare/meetbare materie of onze ideeën erover? In hoeverre is wat we waar vinden gebonden aan ons aardse bestaan? Is gezond boerenverstand ook in ons tijdsgewricht nog een bruikbaar uitgangspunt?

Inleider: drs. Jan Warndorff

(filosoof/humanisticus/vertaler – auteur van het boek “Geen idee – filosofie van het boerenverstand” – Rotterdam 2017)

8 april 2018 Het spel van de wereld

Nietzsches Zarathoestra en de vraag van het humanisme

Nietzsches beroemdste boek, Aldus sprak Zarathoestra, begint met een hymne. Daarin bezingt hij drie gestalten van de mens: de kameel, de leeuw en het kind.

Alleen de mens als kind is volgens de auteur in staat om met zijn spel de wereld te scheppen door verbeelding: zo richten we onze werelden in, maken ze leefbaar en bepalen we ook hun grenzen, al zijn die maar tijdelijk.

Maar hoe doet de mens dat dan? Moeten we allen weer terug naar onze kindertijd? Of moeten we Nietzsches hymne eerder lezen als een spannende visie op wat de 'wereld' eigenlijk betekent – een vroege visie op globalisering? In gesprek met Nietzsche en andere denkers die op hun manier in zijn spoor traden (Arendt, Nancy, Sloterdijk) zal Laurens ten Kate de stelling uitwerken dat Nietzsches doordenking van het kind dat we zijn, nieuw licht werpt op de vragen van humanisten in de 21e eeuw. Daarbij gaat het over grenzen, territoria, over vreemd en vertrouwd, xenofobie en pluralisme.

(Als voorbereiding op deze inleiding kunt u het boek van Laurens ten Kate lezen “De vreemde vrijheid” – Amsterdam 2016.)

Inleider: prof.dr. Laurens ten Kate

(filosoof - bijzonder hoogleraar Vrijzinnige religiositeit en Humanisme aan de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht)

6 mei 2018 Over perceptie/geheugen

Onze identiteit, ons zelfbeeld en zelfbewustzijn drijven op het vermogen van onze hersenen om informatie over veranderingen in onze omgeving te integreren met interne hersenprocessen en signalen uit ons lichaam. Welke rol speelt het geheugen, als intern proces, in dit vermogen?

Inleider: prof.dr. Cyriel Pennartz

(Neurobioloog – Universiteit van Amsterdam)

Zondagmiddagen van 13.30 - 16.00 uur De Bres - Schoolstraat 4, Leeuwarden
Kosten van een losse lezing € 7,- Het mogelijk om contant te betalen aan de zaal.

Opgave door het bedrag over te maken op rekeningnummer
NL 16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. penningmeester HV Fryslân, onder vermelding van
'Filosofie XXVI'

Informatie: Werkgroep Filosofie Humanistisch Verbond Fryslân:

De Tange 5

9155 AL Raard

0519-222022, hvfryslan@gmail.com www.humanistischverbond.nl

Filosofieboekjes

Van alle lezingen is in de afgelopen 25 jaar een samenvatting gemaakt. Deze samenvattingen werden in twee boekjes per seizoen verzameld en gedrukt. Van vrijwel alle jaren zijn deze boekjes nog te krijgen. Ook van het laatste seizoen, jaargang 25, zijn de boekjes nu verschenen.

Boekje Ia en Ib	- algemene thema's uit de filosofie
Boekje IIa en IIb	- autonomie
Boekje IIIa en IIIb	- zingeving
Boekje IVa en IVb	- vooruitgang
Boekje Va en Vb	- de mens: geest en materie
Boekje VIa en VIb	- denkramen
Boekje VIIa en VIIb	- levensstijlen
Boekje VIIIa en VIIIb	- levenskunst
Boekje IXa en IXb	- wat maakt het leven de moeite waard?
Boekje Xa en Xb	- gevoel en verstand
Boekje XIa en XIb	- geloof, hoop en ...
Boekje XIIa en XIIb	- het menselijk (on)vermogen
Boekje XIIIa en XIIIb	- deugend en ondeugend
Boekje XIVa en XIVb	- de paradox van kracht en kwetsbaarheid
Boekje XVa en XVb	- moderne levens lopen niet vanzelf
Boekje XVIa en XVIb	- de kunst van het kiezen
Boekje XVIIa en XVIIb	- goed ouder worden
Boekje XVIIIa en XVIIIb	- ken u zelf
Boekje XIXa en XIXb	- de ziel en het zelf
Boekje XXa en XXb	- mijn leven als kunstwerk
Boekje XXIa en XXIb	- burgerschap en vrijheid
Boekje XXIIa en XXIIb	- veerkracht
Boekje XXIIIa en XXIIIb	- leeftijd
Boekje XXIVa en XXIVb	- mens en dier
Boekje XXVa en XXVb	- Grenzen

Elk deel apart kost €4,25 (€2,25 voor het boekje en €2,- porto). Een "paar" (a+b) kost €7,50 (€4,50 voor de boekjes en €3,- porto).

Wanneer u de serie van 50 boekjes in één keer bestelt kost dit €122,50 (€112,50 voor de boekjes en €10,- porto).

U kunt de boekjes bestellen door overmaking van het betreffende bedrag (met vermelding van het nummer van het gewenste boekje) op banknummer NL16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. het Humanistisch Verbond Fryslân

Jaarvergadering

De **jaarvergadering van de afdeling Groningen is pas op 28 maart as**, maar vanwege de deadline van de Schakel moeten we daar nu al iets over meedelen.

Gerard te Meerman heeft aangegeven dat hij zijn voorzitterschap van de afdeling per 28 maart wil beëindigen. Wij zoeken dus iemand die zijn plaats wil invullen. Inlichtingen zijn te vragen bij het bestuur. Verdere bestuurswijzigingen zijn niet voorzien.

Verder zal er zoals gebruikelijk een gezamenlijke maaltijd zijn, aangeboden door de stichting huisvesting. Aanvang maaltijd 18.00 uur, vergadering start om 19.30, om 20.00 uur begint het inhoudelijk gedeelte.

Het Gouden Pact

Volgend jaar is er een **landelijke activiteit over het gouden pact**, een initiatief van het Humanistisch Verbond, de Universiteit voor Humanistiek, Humanitas, de stichting Humanitas (ouderenzorg). Het gaat om goede ouderenzorg, zelfbeschikking en waardig ouder worden en sterven.

Op drie plaatsen in Nederland (waaronder Groningen) komt er een grotere publieksgerichte manifestatie, in Groningen gekoppeld aan wat kleinere activiteiten samen met Humanitas. Het idee is om in diverse woongelegenheden voor ouderen het gesprek op gang te brengen over deze thema's. Gepoogd wordt daarbij ook aandacht te geven aan hoe vluchtelingen kunnen bijdragen aan een goed woonklimaat en hoe zij daarmee tegelijk geholpen kunnen worden bij de inburgering en taalverwerving.

De grotere publieksbijeenkomst wordt bewust georganiseerd vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen 2018. De centrale vraag is hoe we echt handen en voeten kunnen geven aan de participatiesamenleving, die al zo vaak (nogal vrijblijvend) is afgekondigd. Hoe nemen we verantwoordelijkheid voor een samenleving waarin mensen ongeacht hun leeftijd kunnen meedoen en van betekenis kunnen zijn? Met Hedy d'Ancona, vertegenwoordigers van de gemeentelijke politiek en andere lokale stakeholders van de participatiesamenleving.

Datum: 16 maart.

Op <http://www.humanistischverbond.nl/hetgoudenpact/> kunt u meer informatie vinden over dit Gouden Pact.

Bericht van de voorzitter afdeling Groningen

Onlangs was ik voor de derde keer gast bij de Doperse dis. Dit is een benefietmaaltijd georganiseerd door de doopsgezinde kerk. Uit de opbrengst worden maaltijden geserveerd voor dak en thuislozen. Je komt daar aan tafel met mensen die je niet kent - al is er meestal wel een gemeenschappelijke kennis, of herinnert iemand zich je nog van een ontmoeting van 50 jaar terug. Met die Doperse dis doet de doopsgezinde kerk niet alleen de daklozen een plezier. Ik heb het dan niet over de voortreffelijke wijn die er geschonken wordt, afkomstig van de voedselbank en daar om begrijpelijke redenen niet in het assortiment.

Onze HV-activiteit 'eten met gesprekstof' is vergelijkbaar, maar bij een diner dat 4 uur duurt heb je toch meer mogelijkheid om eens even lekker door te praten over dingen die je bezig houden. Je hoort en vertelt over gebeurtenissen in je leven en over hoe je aankijkt tegen de meest uiteenlopende maatschappelijke problematiek. In mijn studententijd nam ik deel aan gesprekken van het Nederlands Gespreks Centrum, ontstaan uit de ervaring van gedetineerde intellectuelen gedurende de Duitse bezetting. Het bestaan nog steeds, maar richt zich op de bestuurlijke top en is geassocieerd met de Internationale School voor Wijsbegeerte. Aan een dergelijke, op dialoog tussen betrokken burgers gerichte, is nog steeds behoefte. Het platform levensbeschouwing waar in Groningen Marijke van der Hel erg actief in is, verdient ook in een dergelijke richting uitgebouwd te worden.

De komende tijd organiseert het Humanistisch Verbond samen met Human activiteiten rondom het 'Gouden Pact', waarin het gaat om een andere kijk op ouder worden. Daarin staat centraal dat ouderen zelf nog heel veel onbenut potentieel hebben. De hoop is dat het mogelijk is dit potentieel te benutten door het organiseren van dialoog en activiteiten. Waarom bijvoorbeeld geen win-win situatie creëren door vluchtelingen als vrijwilliger in te zetten bij woonconcentraties van ouderen? Gemengde woonvormen van ouderen en jongeren werken al goed op een paar plaatsen en verdienen navolging. Voor het Humanistisch Verbond in samenwerking met de omroep Human zie ik een schone taak weggelegd om dialoog te bevorderen en uit te stijgen boven Haags politiek gekrakeel. Aan tafel bij de doperse dis realiseer je je weer dat politieke tegenstanders meestal meer medestanders zijn en dat de verschillen in de samenleving toch heel wat minder scherp zijn dan je dagelijks in de krant leest.

Ik wens mijn opvolger bij de afdeling Groningen toe dat het goed blijft gaan met de afdeling en dat we door blijven gaan met het verbinden van mensen.

Gerard te Meerman

Uitnodiging

**28 maart – Jaarvergadering
HV afdeling Groningen**

De jaarvergadering van de HV-afdeling Groningen vindt plaats op 28 maart in het HV-pand, W.A. Scholtenstraat 2, Groningen.

Voorafgaand aan de jaarvergadering is er een gezamenlijke maaltijd. De zaal is open vanaf 17.45 uur, de maaltijd wordt geserveerd vanaf 18.00 uur.

Deelname aan de maaltijd graag vooraf aanmelden bij Gerrit Botke, botke@planet.nl.

De jaarvergadering begint 19.30 uur.

Vanaf 20.00 uur is er een inhoudelijk programma verzorgd door de Jonge Humanisten. De Jonge Humanisten zullen zorgen voor een geanimeerd programma. Wat aan de orde kan komen zijn vragen als hoe kun je concreet handelen naar je humanistische overtuigingen of concreet invloed uitoefenen. Humanistisch debat? Praktisch humanisme? Activistisch humanisme? Wat houdt de Jonge Humanisten bezig? In ieder geval zullen we verbinding zoeken tussen jongere en oudere Humanisten en kan de afdeling ervaren wat voor onderwerpen de Jonge Humanisten bezighouden.

Verder zullen de Jonge Humanisten ook zorgen voor een muzikaal intermezzo.

Agenda voor de jaarvergadering vanaf 19.30 uur:

1. Welkom
2. Verslag jaarvergadering 22 maart 2017
3. Financiën van de afdeling; verslag kascommissie, jaarstukken en begroting
4. Activiteiten van de afdeling - inbreng en wensen van de aanwezige leden.
4. Bestuursverkiezing
5. Verslag van het Bestuur van de Stichting Beheer Pand WA Scholtenstraat
6. Wat verder ter tafel komt
7. Inhoudelijk programma Jonge Humanisten met muzikaal intermezzo

Toelichting

Het voorzitterschap is vacant met het vertrek van onze voorzitter Gerard te Meerman na een voorzitterschap van drie jaar .Tot aanvang van de vergadering kunnen zich kandidaten voor het bestuursfuncties - en vooral het voorzitterschap - aanmelden bij de voorzitter.

Opnieuw beschikbaar voor een bestuursfunctie zijn: Ieke Verveld (secretaris), Willem Waard (penningmeester), Lenie Kootstra en Martijn van Loon.

Financiële stukken en het verslag van de HV-jaarvergadering van vorig jaar zullen in de zaal beschikbaar zijn en kunt u ook opvragen bij de secretaris van de afdeling: secr.hvgron@gmail.com.

Een inhoudelijk jaarverslag is niet gemaakt. Het bestuur gaat ervan uit dat u de activiteiten van de afdeling voldoende hebt kunnen volgen via onze website en via De Schakel, het ledenblad van de Noordelijke HV-afdelingen.

Oproep: help een Afghaanse asielzoeker zonder status!

Het bestuur van de HV afdeling Groningen is voor hulp benaderd door twee Afghaanse jongens, die op de vlucht zijn en momenteel in de bed, bad en broodopvang in Groningen verblijven. De jongens hebben hun asielaanvraag afgewezen zien worden, maar kunnen niet terugkeren naar hun thuisland omdat ze van hun geloof zijn gevallen en er daarom niet veilig zijn. Het HV kan helaas niet zoveel voor de jongens betekenen, omdat zij nog geen Nederlands spreken. Het leren van de Nederlandse taal is de eerste en belangrijkste stap die ze nu toch willen nemen in afwachting van hun verdere toekomst. Omdat ze geen status hebben, mogen ze niet naar een school of inburgering.

Wie wil deze twee jongens graag helpen om Nederlands te leren?

Voor verdere informatie kan contact worden gezocht met het bestuur van de afdeling Groningen.

foto: Anneke Aangeenbrug

Uitnodiging 16 maart

Dichterbij. Ouder worden en samen leven in Groningen

Het Humanistisch verbond organiseert in samenwerking met de afdeling Groningen een dialoogmiddag over ouder worden en samenleven.

Groningen: Vrijdag 16 maart 2018, 14.00 - 17.00 uur

Gasten: Hedy d'Ancona, Carin Gaemers, wethouder Roeland van der Schaaf, hoogleraar huisartsgeneeskunde Betty Meyboom, Jannie Nijlunsing, Directeur De Hoven.

Locatie: Floreshuis, Floresplein 19 in Groningen

Het Humanistisch Verbond gaat in Groningen op zoek naar een gedurfde visie op de samenleving waarin iedereen telt.

Het aantal ouderen groeit. Hun passie en creativiteit gaan nooit met pensioen. Tegelijk geldt: hoe ouder we worden, des te meer zorg we nodig hebben. Hoe organiseren we de steun die dan nodig is? Sinds de decentralisatie van zorgtaken naar gemeenten is de druk

op mantelzorgers en vrijwilligers onverminderd hoog. Een andere, gezamenlijke aanpak is nodig. Eentje zonder betutteling, maar met aandacht voor wie we zijn, wat we willen en wat we kunnen.

Daarvoor is het belangrijk dat gemeenten, inwoners en professionals elkaar zo vroeg mogelijk vinden en samenwerken. Bij Humanitas Woonzorg in Deventer gebeurt dat al. Studenten en ouderen wonen daar onder één dak. Het positieve effect op de kwaliteit van leven en samenleven is spectaculair. Waarom niet overal?

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen organiseert het Humanistisch Verbond een reeks bijeenkomsten waarin we op zoek gaan naar een gedurfde visie op de samenleving waarin iedereen telt, ongeacht leeftijd, achtergrond of mate van beperking. Gratis tickets zijn te bestellen via: www.humanistischverbond.nl/komdichterbij

EEN BETERE ZORG BEGINT IN JE WIJK

praat mee over hoe de participatiesamenleving wél kan slagen

Ons land telt 4 miljoen mantelzorgers. Zij staan hun ouders, vrienden en burens bij in complexe situaties: met ziekte, eenzaamheid, schulden of emotionele verwaarlozing. Veel gemeenten zien deze hulp als een makkelijke bezuiniging. Het gevolg is roofoverval op én overbelasting van mantelzorgers en vrijwilligers. Er is vaak onvoldoende aandacht voor de mensen die dat juist zo hard nodig hebben.

Dit initiatief is mede mogelijk dankzij financiële steun van het HSHB fonds voor vernieuwing in de ouderenzorg.

ZONDAGMIDDAGEN IN

*De Werkgroep Lezingen organiseert in de eerste helft van 2018 op **zondagmiddagen om 14:00 uur** een bijeenkomst in het Humanistisch Centrum (W.A. Scholtenstraat 2, Groningen). Eerst zal er een **inleiding** zijn door een van de leden van de afdeling, en aansluitend is er **discussie** en een **gezellig samenzijn**.*

De eerstvolgende lezing wordt gegeven op 25 maart 2018.

(On)rechtvaardigheid van beloningsverschillen

Marinus van Dijk heeft als bedrijfseconoom onderzoek gedaan naar de beloning van werknemers en directieleden in bedrijven. Hij zal een presentatie houden over de (on)rechtvaardigheid van beloningsverschillen en hierbij ook ingaan op enige actuele onderwerpen.

Beloningen van werknemers verschillen vaak sterk, niet alleen binnen een land, maar ook tussen landen.

Over de rechtvaardigheid van deze beloningsverschillen wordt zeer verschillend gedacht. Is het bijvoorbeeld rechtvaardig dat een medisch specialist (die na een leuke studietijd in een goed verwarmd ziekenhuis met een grote mate van zelfstandigheid interessant werk doet) veel meer verdient dan een bouwvakker (die vanaf zijn 16e jaar in weer en wind zwaar lichamelijke arbeid verricht)? En waarom verdient een buschauffeur op het rustige Groningse platteland veel meer dan een buschauffeur in de zeer drukke en gevaarlijke Indiase miljoenenstad Delhi? Hoe denken filosofen en economen hierover? En hoe gewone burgers? En wat is de rol van de overheid?

In de presentatie zal ook aandacht worden besteed aan enige actuele onderwerpen zoals de wenselijkheid van basisloon, beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen, de problemen van prestatiebeloning en bonussen en de invloed van beloning op geluk.

Groningen

**De derde lezing
wordt gegeven op
27 mei 2018**

Maatschappelijke implicaties van DNA onderzoek

Gerard te Meerman, oud-hoofddocent Genetica, RUG en UMCG.

Het DNA van een persoon, dat bijvoorbeeld via het wangslijm van een persoon verkregen wordt, kan gebruikt worden voor identificatie, het vaststellen van familieverwantschap, het detecteren van aanleg voor erfelijke ziekten, gevoeligheid voor medicijnen, diagnostiek van kanker, migratie-patronen en nog veel meer. Een maatschappelijke discussie hierover is buitengewoon noodzakelijk en gewenst.

Nu DNA-afname na een misdrijf routine is, ontstaan er grote dataverzamelingen waar via verwantschapsonderzoek ook verwanten van criminelen mee kunnen worden gedetecteerd. Dat betekent dat wie een crimineel onder zijn verwanten heeft veel makkelijker kan worden opgespoord na het plegen van bepaalde misdrijven. Is het dan niet beter om van iedereen DNA op te slaan?

Bij kinderen wordt via een hielprik onderzoek gedaan naar tal van ziekten waarvoor betere behandeling mogelijk is bij vroege detectie. Als je via DNA-onderzoek kunt nagaan of iemand op korte of lange termijn gaat lijden aan een ernstige ziekte, moet je dat dan óók doen als er geen therapie mogelijk is, maar je daardoor wel kunt voorkomen dat de aanleg aan iemands kinderen wordt doorgegeven? Is het goed dat mensen met een kinderwens hun DNA laten onderzoeken om te weten of ze een hoog risico lopen op kinderen met een ernstige afwijking?

Soms wordt van een verdacht iemand op slinkse wijze DNA verzameld om bewijs te leveren voor een identificatie: hoever kun je daarmee gaan? Kan DNA-onderzoek misbruikt worden, zoals bij verzekeringskwesties en sollicitaties? Mogen DNA-databases gebruikt worden voor opsporing van ouders van baby's die te vondeling gelegd zijn? Deze en andere kwesties zullen worden besproken.

Ook na de zomer weer lezingen op de zondagmiddag in Groningen

De Werkgroep Lezingen organiseert regelmatig bijeenkomsten op de zondagmiddag. De lezingen worden gehouden in het Humanistisch Centrum en beginnen om twee uur. Er wordt op elk van de middagen een korte lezing gehouden met daarop aansluitend een discussie. Daarop volgt dan een gezellig samenzijn.

De eerste lezing werd op 19 maart 2017 gegeven door Jeroen Bartels. Daarna volg(d)en tot de zomer van 2018 lezingen van Hans Reddingius, Doekele Stavenga, Victor Bom, Marinus van Dijk en Gerard te Meerman.

Deze lezingen zullen ook na de zomer weer georganiseerd worden. De lezingen worden op tijd in de Schakel en op de website bekendgemaakt. De eerste twee bijeenkomsten op de zondagmiddag die de werkgroep na de zomer organiseert, zullen plaats vinden op 23 september en op 25 november.

Vanzelfsprekend zullen de middagen steeds aangekondigd worden in de Schakel en op de website.

De spreker en de inhoud van de lezing op deze dag worden later bekend gemaakt.

Expositie Humanistisch Centrum Groningen

SCHILDERIJEN MET EEN VERHAAL

Na succesvolle exposities van Marianne Jansen in de Randstad, werd het tijd om in het

Noorden haar unieke verzameling schilderijen tentoon te stellen.

Ieder werk heeft een eigen verhaal en geeft een inkijk in de belevingswereld van de kunstenaar. Aan de hand van de zaalkaart in het Humanistisch Centrum wordt u meegenomen in deze fantasievolle heldere virtuele wereld.

De expositie heeft een duidelijke herkenbare eigen stijl en zoals Marianne Jansen zelf zegt, de grenzen vervagen in de veelkleurige werken van figuratie en abstractie.

Uw eigen fantasie zal de prachtige serie completer maken: tot eind maart is haar werk te bezichtigen in het Humanistisch Centrum, W.A. Scholtenstraat 2, 9712 KW Groningen, 050-3128750 (met antwoordapparaat)

Kees Stada

„Vastberaden om toch een teken te willen zien uit het hiernamaals.“

GRONINGEN 2018

ETEN

met gespreksstof

De data voor eten met gespreksstof in 2018 zijn:

woensdag 11 april, dinsdag 15 mei, woensdag 27 juni, dinsdag 11 september, woensdag 17 oktober en dinsdag 4 december.

Er is nog altijd behoefte aan meer koks en meer eters, alhoewel de huidige koks het geweldig doen.

Er wordt gegeten in het Humanistisch Centrum, WA Scholtenstraat 2 in Groningen. Inloop vanaf 17.00 uur met koffie/thee/fris of wijn.

Aan tafel om 18.00 uur, afruimen om 18.45 uur onderwerp bepalen tot ca. 19.00 uur en daarna begint de discussie.

Afwassen om ca. 20.15 uur, als het opruimen klaar is gaan we naar huis.

Kosten (nog steeds) 6 euro/pp. (inclusief frisdrank en wijn)

Opgeven 6 dagen voor het eten bij Gerrit Botke, botke@planet.nl

'Verval'

foto Anneke Aangeenbrug

DE JONGE
HUMANISTEN
GRONINGEN

Jonge Humanisten Groningen

Ben je op zoek naar de combinatie van diepgang en gezelligheid? Vind je het leuk om te praten over (praktische) filosofie, zingevingsvragen of maatschappelijke thema's? En ben je ongeveer tussen de 18 en 40 jaar oud? Dan is onze groep misschien ook iets voor jou.

Wij organiseren diverse activiteiten zoals filmavonden, discussies, vieringen, diners, borrels, filosofische picknicks en wandelingen. Ook steken we jaarlijks als vrijwilliger de handen uit de mouwen tijdens de actie NLdoet. Onze bijeenkomsten zijn bedoeld om op een laagdrempelige en interactieve manier na te denken over de wijze waarop je vorm en betekenis wilt geven aan het leven. Door met anderen in gesprek te gaan verscherp je je blik en kom je tot nieuwe inzichten. Naast diepgang staan tijdens de bijeenkomsten zeker ook gezelligheid en het leren kennen van mensen met dezelfde interesses centraal. Meestal sluiten we af met een gezellige borrel.

Interesse?

Laat je vrijblijvend op de mailinglijst zetten en blijf op de hoogte van al onze bijeenkomsten:
ivo_hengst@hotmail.com

GESPREGSGROEP HOOGEVEEN

Zes keer per jaar komt in Hoogeveen een gespreksgroep van ± 10 leden van het Humanistisch Verbond bijeen. De deelnemers vinden het prettig om zo nu en dan eens met elkaar in gesprek te gaan, bijvoorbeeld over een serieus probleem, een moeilijke keuze (dilemma) of een actuele ontwikkeling. Doel: ontmoeting van standpunten en verbreding/verdieping van het eigen inzicht.

De bijeenkomsten vinden plaats in de nieuwe locatie van het Jannes vd Sleedenhuis aan de Valkenlaan in Hoogeveen, steeds op een zondagochtend van 10:30 - 12:00 uur. Nieuwe geïnteresseerden kunnen zich melden bij ondergetekende via mail: baask@home.nl of telefoon: 0528 264045. Ik zal dan zorgen dat je voor de eerstvolgende bijeenkomst een aankondiging met beschrijving van het gespreksonderwerp krijgt.

Klaas J. Baas

Voor het komend voorjaar zijn de volgende data gepland:

11 maart, 29 april.

Bezoek de afdelingen eens digitaal!

HET HUMANISTISCH VERBOND ASSEN
heeft een FACEBOOK-PAGINA!

HUMANISTISCH VERBOND
ASSEN

Hierop kunt u lezen welke activiteiten plaatsvinden en u kunt er interessante posts op lezen en plaatsen.

Zegt het voort en nodig vooral veel bekenden uit om lid te worden van de

Ook HV landelijk en HV Fryslân kunt u op Facebook tegenkomen.
Tot ziens in de digitale wereld!

Agenda HV afdeling Assen e.o.

Jaarprogramma 2018

Het bestuur probeert de kosten van het jaarprogramma laag te houden. Voor de activiteiten in maart, april en mei is het noodzakelijk een geringe eigen bijdrage te vragen van € 3,50.

Het nuttigen van consumpties is voor eigen rekening.

18 maart 2018 ; (zondagmiddag!) Gouden Pact!

“Een belangrijk thema waar we in 2018 aandacht aan besteden, is de menselijke waardigheid, de zingeving en het ouder worden, de menswaardige zorg en de zelfbeschikking. Het Humanistisch Verbond en andere organisaties bepleiten een fundamentele verandering van kijken naar ouderen en andere kwetsbare mensen en voor een eigen regie in de latere levensfase. Daarom stelden zij het Gouden Pact op.”

Het aspect van attitude verandering t.o.v. ouderen en kwetsbare mensen is een thema om binnen de afdeling met elkaar over in gesprek te gaan. De centrale vraag is dan hoe we zo goed mogelijk ieders opvatting over kwaliteit van leven kunnen leren kennen en respecteren. Wat kunnen we leren en hoe kunnen we elkaar helpen?

Locatie: Messchenstaete, Restaurant De Messchen, Hoekbree 1, 9403GR Assen

Aanmelden: secr.hvassen@gmail.com 0592 - 342720 / 06-21 36 32 23

Tijd: vanaf 14.00 inloop; 14.30 uur – 17.00 uur (let op: zondagmiddag!)

25 april 2018; Film “Onder ongelovigen”.

De maand van de filosofie is elk jaar in april en staat dit jaar in het onderzoeken van de betekenis van “Verbeelding aan de macht”. Femke Halsema is de schrijver van het essay. Zij gaat in op de lastige verhouding tussen verbeelding en macht.

In de verbinding met het thema “Verbeelding aan de macht” willen wij met onze leden en andere bezoekers samen kijken naar de film “Onder ongelovigen” en met elkaar het gesprek hierover aangaan.

Locatie: Podium Zuidhaege, Zuidhaege 2, 9401NZ Assen

Aanmelden: secr.hvassen@gmail.com, 0592-342720 / 06-21 36 32 23

Tijd: 19.45 – 22.00 uur

24 mei 2018; Denk zelf! Leef zelfstandig!

Op donderdagavond 24 mei organiseren we een interactieve bijeenkomst in Podium Zuidhaege, vanaf 19.45 uur.

Joep Schrijvers is columnist en auteur van zeer succesvolle boeken. We gaan met hem in gesprek over het onderwerp “Denk zelf! Leef zelfstandig!”. Zie ook het stukje over deze

avond in deze Schakel!

Locatie: Podium Zuidhaege, Zuidhaege 2, 9401NZ, Assen

Aanmelden: secr.hvassen@gmail.com 0592 – 342720 / 06 – 21 36 32 23

Tijd: 19.45 – 22.00 uur

Terugkerende activiteiten georganiseerd door de activiteitencommissie:

Humanistisch Café

Elke 2e dinsdag van de maand bent u van harte welkom in het “Humanistisch Café “. Daar, aan de koffietafel, kunnen onze leden, in klein verband, een gesprek voeren. De onderwerpen kunnen ter plekke worden bepaald. Ook potentiële HV-leden en belangstellenden zijn welkom.

Volgende data:

13 maart, 10 april, 8 mei, 12 juni, 10 juli, 14 augustus.

Locatie: Restaurant De Poort van Assen, Weierspoort 27, 9401 DX Assen.

Tijd: 11:00-13:00 uur

Kosten: 1e kopje koffie gratis.

De Schakel

De Schakel is bestemd **v o o r** leden maar het is de bedoeling dat het ook **d o o r** leden van de afdelingen wordt gevuld. Daarom onze oproep aan de leden tot het inleveren van kopij. Enkele voorbeelden:

- Een gespreksgroep, leesgroep of wat dan ook oprichten. Dat hoeft niet altijd structureel te zijn;
- Andere humanisten deelgenoot maken van iets dat u heeft meegemaakt;
- Een keer een huiskameractiviteit of andere activiteit organiseren;
- Etc. etc.

Alleen als de leden ook af en toe een bijdrage leveren, kan de Schakel uitgroeien tot een nog dynamischer blad. U kunt uw kopij voorzien van een afbeelding.

De activiteitencommissie:

e-mail: hvassen-activiteiten@outlook.com

Contactpersonen:

Anneke Aangeenbrug

Jan Kolkman

Paul Taal

Renée Taal

Eten met gespreksstof

We eten afwisselend bij één van de deelnemers thuis en eten dan "wat de pot schaft". We beginnen met een drankje vooraf, kiezen een onderwerp om over te praten en gaan dan eten. Er wordt vegetarisch gekookt. Een onderwerp kan van te voren worden aangedragen, maar kan ook spontaan opkomen, bijv. na een recente gebeurtenis of televisie-uitzending. Het aantal deelnemers wordt beperkt tot maximaal 8 à 10, omdat anders een zinvolle discussie aan een enkele tafel te moeilijk wordt.

Deelname impliceert geenszins dat we verwachten dat u ook een keer een bijeenkomst organiseert. Maar mocht u ook een keer "gasthuis" willen zijn, dan horen we dat graag van u.

ETEN *met gespreksstof*

Eerstvolgende datum: (aankomen uiterlijk één week van te voren)

Donderdag 10 mei:

Locatie: Renée Taal Balloo 1A, Balloo

Tijd: 17.15 – 20.00 uur

Kosten: € 6,00 per persoon

Aankomen: rc.taal@outlook.com

Nieuw bestuurslid HV Assen e.o. Hedwig Udding-Blok

“Stel je even voor in een half A-viertje in de Schakel” is niet zo'n rare vraag aan een nieuw bestuurslid van het HV Assen e.o. Dus kruip ik achter de computer en staar naar het scherm.

De totale levensgeschiedenis van een 60-jarige wordt een te lang antwoord. Ik ben ooit lid van het HV geworden tijdens mijn opleiding tot HVO-gevende. Het humanistische gedachtengoed heeft me altijd geïnteresseerd en de opleiding bood daarvoor een fantastische verdieping. Daarnaast vond ik het een verrijking voor kinderen om, zonder een religieus kader, via HVO hun eigen moraal en morele ontwikkeling te kunnen ontdekken. E.e.a. kan alleen bestaan dankzij het HV en dat kan alleen bestaan door leden. Later ontdekte ik ook dat een heel aantal volwassenen ervan uitgaan dat mensen zonder geloof ook zonder moraal zijn. In je eentje is dat idee moeilijk bij te stellen. Bovendien kunnen we alleen verenigd de maatschappelijke agenda aanpassen. Lid zijn van het HV geeft ook de mogelijkheid mensen te ontmoeten die dezelfde onderwerpen aan het hart gaan en deze vanuit dezelfde grondbeginselen benaderen. Dat is trouwens wat anders dan het altijd eens zijn over het besprokene. Ik denk dat het zinvol – en heel leuk – is om daar aan te kunnen bijdragen.

Ik ben opgegroeid in de Noordoostpolder. Ik heb in Groningen Nederlandse taal- en letterkunde gestudeerd. Sinds 1991 woon ik samen met man en beesten in Eext.

Ik heb o.a. als HVO-gevende in het onderwijs gewerkt en de nodige activiteiten op literatuurgebied verricht. Ik heb veel bestuurlijke functies gehad, meestal in een politieke omgeving. Ik ben acht jaar raadslid geweest en vier jaar wethouder.

Hedwig Udding-Blok

Nieuw bestuurslid HV Assen e.o. Ri Veens

Hier zit ik dan. Op een zonnige winterse dag, een mooie wandeling gemaakt op het Balloërveld.

Ik zit op een steen in een steencirkel, Rob heeft de foto gemaakt ofschoon fotograferen mijn hobby is en ik ook veel liever achter de camera sta dan ervoor. Verder hou ik van wandelen en heb ik ook wel wat met stenen. Ik zoek vaak naar speciale stenen of raap steentjes op die op mijn pad liggen.

Ik ben op 1 september 2017 gestopt met werken in het onderwijs, 30 jaar lang heb ik Humanistisch Vormingsonderwijs gegeven op verschillende basisscholen en op PABO de Eekhorst in Assen.

Waarom dan toch bestuurslid worden van het Humanistisch Verbond?

Omdat ik bestuurlijke ervaring heb; o.a. bij het Vrouwenhuis Assen, Festival Vrouwenfilms, Werkgroep Humanistisch Vormingsonderwijs en omdat ik nog wat wil betekenen voor de maatschappij en mijn talenten en kwaliteiten wil inzetten. Ik wil zin geven aan mijn leven en ik vind het plezierig om samen met anderen iets te organiseren en vorm te geven.

Ri Veens

Denk zelf! Leef zelfstandig! **JOEP SCHRIJVERS**

Op **donderdagavond 24 mei** organiseren we een interactieve bijeenkomst in Podium Zuidhaege, vanaf 19.45 uur.

Joep Schrijvers is columnist en auteur van zeer succesvolle boeken. We gaan met hem in gesprek over het onderwerp ***Denk zelf! Leef zelfstandig!***

Reserveer deze interessante avond vast in uw agenda.

Een toelichting van Joep Schrijvers

Denk zelf! Leef zelfstandig!

Humanisten zijn niet al te bescheiden. De oproep die velen onder ons omarmen - denk zelf, leef zelfstandig- getuigt ervan. Maar hoe doe je dat? Zelfstandig denken, zelfstandig leven? Zoiets gaat niet vanzelf. Je moet er ook wat voor doen? Maar wat?

Wat moet je ervoor doen? - dat is de vraag die ik graag verder wil verkennen op deze avond. Als voorschot wil ik drie oude thema's uit de ethiek, de levenskunst en uit mijn vakgebied, de leiderschapskunde, voorleggen. Een oud gezegde in mijn vak luidt: Wie zichzelf niet kan leiden, kan dat ook de ander niet! Wie iets voor de wereld wil betekenen, zal eerst zichzelf moeten kunnen leiden. Hoe humanistisch wil je het hebben!

Verbetering van het verstand

Het eerste thema dat ik wil verkennen, gaat over de verbetering van ons verstand. Hoe maken we een onderscheid tussen de goede en slechte gedachten, die we over onszelf en de wereld hebben. Of zijn alle ideeën gelijkwaardig aan elkaar en is er geen verschil tussen waarheid en fictie, tussen feiten en leugens?

De plek voor onze hartstochten

Het tweede thema is een 'gouwe ouwe' uit de ethiek: de omgang met onze passies en hartstochten (emoties). Belemmeren onze emoties ons om vrij te zijn in ons denken, doen en laten? Misleiden zij ons of zijn ze een bron van kennis en kunnen ze een goede gids zijn in ons leven?

De verbetering van de morele besluitvorming

Het derde thema heeft alles te maken met de morele evaluatie van wat we nastreven, doen en laten. Kunnen we als humanist onze morele besluitvorming verbeteren? Kan er nog een tandje bij?

Kortom, op deze avond gaat het om de verbetering van ons denken, voelen en handelen! Eén ding weet ik zeker, het laatste woord hierover zal zeker niet die avond gesproken worden.

Joep Schrijvers

foto Ri Veens

NIEUWJAARSTREFFEN IN ASSEN

Op 28 januari organiseerde het HV, afdeling Assen e.o., een nieuwjaarsstreffen. In de uitnodiging werd al duidelijk gemaakt dat het meer was dan een receptie of bijeenkomst. We werden ontvangen met thee/koffie, kniepertjes en nieuwjaarsrolletjes. Weet u het verschil? De kniepertjes zijn platte koeken en symboliseren het jaar dat achter ons ligt; het is a.h.w. helemaal uitgerold. Het nieuwjaarsrolletje symboliseert het jaar dat voor ons ligt en dat zich nog helemaal kan ontrollen. Wat heeft het voor ons in petto? Ri Veens heeft het een en ander verteld over deze gebruiken en stapte naadloos over op de levensvragencarrousel.

Bij binnenkomst kregen we een enveloppe met een bloemenkaart met een nieuwjaarswens van het bestuur van het HV. Bovendien was de envelop voorzien van een letter en een cijfer. Zo was het mogelijk om aan de hand van de afbeelding, de letter en het cijfer, drie keer een gevarieerd groepje samen te stellen.

Op de kaart stonden een terugblik, een vooruitblik en een levensvraag. Als voorbeelden noem ik:

“Waar ben je het afgelopen jaar het meest bang voor geweest?” of “Waar heb je het afgelopen jaar moed voor nodig gehad?”

“Waar zou je voor geen goud naar toe gaan op vakantie?” of “Waar wil je in 2018 meer aandacht aan geven?”

“Wat betekent natuur voor jou?” of “Wat is tijd?”

Aangezien de groepjes wisselden, kwam je steeds weer andere mensen tegen. Ik vind dit een leuke manier om elkaar te “ont-moeten”: je moet niks. Jij bepaalt óf en wat je over het onderwerp vertelt. En zo maak je op een gemakkelijke manier contact met elkaar. Volgens mij is dit ook een prima methode op een “gewone” bijeenkomst.

Jammer is wel, dat het grootste deel van de aanwezigen tot de trouwe bezoekers behoort. Hoe zou die groep uitgebreid kunnen worden?

Zij die er niet waren, hebben wel wat gemist.....

Dit was de eerste keer dat we in de Messchenstate zaten: een woon- en zorgcentrum van Zorggroep Drenthe, gelegen aan de noordkant van Assen. Nieuw, sfeervol en vriendelijk personeel. Voor de liefhebbers bestond de mogelijkheid om aan het eind van de bijeenkomst een modelwoning te bekijken.

Wat mij betreft: een geslaagde middag, met dank aan de organisatie/het bestuur.

Etty de Boer

LEVENSKUNST

Levenskunst! Iets voor jou?

In de uitgave Eigentijds Humanisme van het Humanistisch Verbond staat het volgende stukje: “Menselijke expressie. Voor humanisten is expressie een levensbehoefte, een manier om zin en betekenis te geven aan het bestaan. Verhalen, kunst, muziek en verbeelding vormen ons en zijn de bouwstenen van menselijke culturen. Menselijke expressie maakt deze culturen inspirerend, inherent waardevol, maar ook onderwerp van kritische beschouwing...”

Levenskunst zou je dit ook kunnen noemen.

Levenskunst kun je zien als een manier om het eigen leven en dat van anderen vorm te geven. Levenskunst vereist een actieve inspanning, een willen en een doen. Levenskunst is een leerproces, waarbij onder andere oefening, zelfkennis, kennis van de omstandigheden, verbeeldingskracht en inleving een belangrijke rol spelen. Levenskunst is een streven, waarbij je uit allerlei inspiratiebronnen kunt putten.

Iets voor jou?

Wij, Fieneke en Ri, willen een groep(je) levenskunst starten. We denken aan een groepje van minimaal 4 en maximaal 10 deelnemers. Het doel van de groep is op onderzoek te gaan naar onze eigen levenskunst en onze menselijke expressie. Wat we zeker ook voor ogen hebben, is plezier beleven aan

foto Ri Veens

Levenskunst

zingeving,
beschouwing en
samenzijn. We
willen elkaar op een
creatieve wijze
ontmoeten,
rekening houden
met elkaar, keuzes
maken en delen. De
deelnemers moeten
de bereidheid
hebben open te

staan voor andere mensen en hun expressie. Aspecten die er ook toe doen, zijn:
enthousiasme, 'spelen', humor, contact, acceptatie, ruimte, respect...

Iets voor jou?

Geef je dan voor 21 maart op bij Fienke Stronkhorst, mail: f.stronkhorst@gmail.com
met vermelding van je naam en telefoonnummer en maak kenbaar welke dag en welk
tijdstip eventueel je voorkeur hebben. Op de eerste bijeenkomst bepalen we samen
welke dag, welk tijdstip en welke locatie geschikt zijn.

Met vriendelijke groeten,
Fienke Stronkhorst en Ri Veens

Assen e.o. WAN

Wandelen

Aanmelden vooraf is niet nodig maar het zou wel fijn zijn. Een uur voor de wandeling controleert de organisator zijn/haar mailbox. Vooral bij twijfel vanwege weersomstandigheden, kunt u zekerheidshalve voor vertrek even mailen of bellen met degene die de wandeling organiseert.

Wandelen en een gesprek gaan toch wel heel goed samen, dat blijkt telkens weer. Wilt u zelf een keer een tochtje begeleiden (ca. 5 km), dan horen we dat graag. We verheugen ons op Uw aanwezigheid tijdens de komende wandelingen.

Zondag 25 maart Baggelhuizen

Vertrekpunt: Verzamelen voor de manege Baggelhuizen 2

Aanvang: 11 uur
Afstand: 5 km
Organisatie: Jetske Eijelaar,
jetske.eijelaar@kpnmail.com
Bijzonderheden: de wandeling is rolstoeltoegankelijk.

Zondag 29 april Balloërveld

Vertrekpunt: Parkeerplaats bij de schaapskooi in Balloërveld
Aanvang: 11.00 uur.
Afstand 5 kilometer.
Organisatie: Renée Taal,
rc.taal@outlook.com
06 23 32 97 58

Zondag 27 mei Landgoed Kortewegsbos bij Smilde

Vertrekpunt: Parkeerplaats in de berm einde verharde weg vanaf Boerenlaan in Smilde. Gps-coördinaten startpunt N 52 56 06 / O 06 27 41.
Aanvang 11.00 uur
Afstand: 7,5 kilometer
Bijzonderheden: dit landgoed is een vrijwel onbekend stukje Drenthe dat recent in het bezit is van Het Drentse Landschap. Meer informatie is te vinden www.drentslandschap.nl

foto Anneke Aangeenbrug

DELEN *Groningen*

Wandeling zondag 18 maart op Landgoed Fraeylemaborg te Slochteren

Verzamelen op de parkeerplaats aldaar, gelegen aan de Hoofdweg 30. Vertrek 10.30 uur. Afstand 3 km. Na de wandeling gaan we koffie drinken bij Hotel Van der Valk te Waterhuizen.

Wandeling op 15 april

We gaan wandelen in het Hesselinksbos bij Westerbroek

Verzamelen bij Hotel Van der Valk in Waterhuizen. Vertrek om 10.30 uur. Afstand 4,3 km. Na de wandeling koffie drinken bij Hotel Van der Valk.

Wandeling op 13 mei

We gaan wandelen in de buurt van Lieveren.

Verzamelen op de parkeerplaats aan de Lieverenseweg bij de brug over de Oostervoortschediep, tussen Lieveren en Langeloo. De parkeerplaats ligt ongeveer 1 km. van café

't Hart van Lieveren, waar wij koffie gaan drinken.

Vertrek om 10.30 uur. Afstand 3,8 km.

Wandeling op 24 juni

We gaan wandelen in het Kniphorstbosch te Anloo.

Vanuit Groningen neemt men de A28 en na afslag Eelde de weg N34 richting Emmen. Bij afslag Annen/Anloo gaat men rechtsaf via de Annerweg richting Anloo.

Na ongeveer 700m. gaat men rechtsaf de Bosweg in.

De Bosweg vervolgen, passeert Woodz Lounge Restaurant Anloo en doorrijden tot aan een klein stukje bos aan de linkerzijde waarin zich de parkeerplaats Kniphorstbosch bevindt.

Vertrek om 10.30 uur. Afstand 4 km. Na de wandeling koffie drinken bij Hotel De Koningsherberg in Anloo.

Inlichtingen: Pieter en Marijke Hofman

Tel. 0592 – 343595

Mobiel: 0619003043

email: hofbak@ziggo.nl

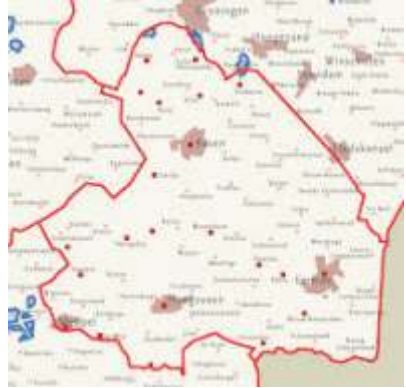
VRIJWILLIGER(S) GEZOCHT

De HV afdeling van Assen e.o. telt zo'n 400 leden.

Deze leden wonen verspreid door heel Drenthe, van noord naar zuid, van oost tot west, met uitzondering van het gebied rond Emmen.

Bij onze bijeenkomsten komt het een enkele keer voor dat mensen graag willen komen, maar een vervoersprobleem hebben.

Wij zoeken daarom vrijwilligers die leden willen halen en brengen en/of iemand die het een en ander wil coördineren.

Bent u bereid hieraan mee te werken, dan zou ons bestuur dat erg op prijs stellen. U kunt telefonisch contact opnemen met het secretariaat, of mailen naar het secretariaat.

Met vriendelijke groet,

Fieneke Stronkhorst
Secretariaat
0592-342720 / 06-21363223
secr.hvassen@gmail.com

HET GOUDEN PACT IN ASSEN

HET GOUDEN PACT: HUMANISTISCHE ZORG

Wie herinnert zich niet de televisie-uitzending van Pauw met Ben Oude Nijhuis en staatssecretaris Martin van Rijn. De vrouw van Ben Oude Nijhuis en de moeder van de staatssecretaris zaten in hetzelfde verpleeghuis. Ben Oude Nijhuis sprak de staatssecretaris persoonlijk aan op de zorgtekorten daar.

Dat was het begin van een discussie over de verbetering van de zorg. Hugo Borst heeft succesvol actie gevoerd voor meer geld voor verpleeghuizen. Jan Slagter van omroep Max heeft het Ben Oude Nijhuis in Rotterdam gesticht, waarbij er meer 'handen aan het bed' zijn.

De ChristenUnie, omroep Max en de religieuze ouderenbonden hebben een manifest 'WAARDIG OUDER WORDEN' opgesteld. Dit is als een Zilveren Pact (waarbij zilver verwijst naar de haarkleur) aan de nieuw te vormen regering aangeboden. In tien punten worden voorstellen geformuleerd om te komen tot een samenleving waarin ouderen een volwaardige plaats hebben. O.a. Door een eigen minister voor ouderenbeleid, het werken aan acceptatie en herwaardering van ouderdom, maar ook door te investeren in palliatieve zorg en in levensbegeleiders.

Een impliciete veronderstelling van de opstellers is dat deze verbeteringen de doodswens van ouderen met een 'voltooid leven' kunnen voorkomen. Het Zilveren Pact stelt met zoveel woorden de samenleving verantwoordelijk voor de beleving van 'voltooid leven' van mensen.

Het Humanistisch Verbond, de Universiteit voor Humanistiek, Humanitas en een aantal geestelijke verzorgers ondersteunen de oproep voor betere zorg, maar vinden het Zilveren Pact niet compleet.

Zij bepleiten een fundamentele verandering van kijken naar ouderen en andere kwetsbare mensen en voor een eigen regie in de latere levensfase. Daarom stelden zij het Gouden Pact op.

In het kort:

Zie ouderen als gelijkwaardige gesprekspartners. Respecteer iemands recht op een vrije keuze om te sterven. Meer aandacht voor hulp bij levensvragen. Meer geestelijk begeleiders dus, laagdrempelig bereikbaar, zonder eerst geïndiceerd te hoeven worden. Dit soort zorg moet ook in de wijken beschikbaar zijn, niet alleen in instellingen. Meer

eigen keuzes en risico's durven toelaten. Jong volwassenen kampen ook met eenzaamheid. Ook bij mensen met een handicap, chronische ziekte, verslaving, een traumatisch verleden of levend in armoede zijn erkenning, waardige zorg en aandacht noodzaak. Mensen met sociale vaardigheden en empathisch vermogen bevinden zich, net als hulpbehoevenden, in alle lagen van de bevolking. Een goede mix van opleidingsniveau geeft de beste zorgcultuur.

In de discussie over goede ouderenzorg schieten we vaak in de **zorgreflex**: hoe kunnen we kwetsbare, eenzame, buitengesloten ouderen zo goed mogelijk helpen? Maar zolang we ouderen vooral willen 'redden' zien we ze allereerst als slachtoffers en niet als gesprekspartners.

Het Gouden Pact wil ouderen steunen om hun leven op een zinvolle manier, samen met anderen, volgens hun eigen ambities en capaciteiten vorm te geven. Het wil ze mét hun kwetsbaarheid als volwaardige leden van de gemeenschap behandelen.

Iemand helpen, of vragen of iemand hulp wil, omdat diegene iets minder goed kan dan wij of wij dat zo inschatten, benadrukt juist de hulpbehoevendheid van die persoon.

Maar niet helpen, als iemand iets niet kan en zo de beperkte dwingen om om hulp te vragen, benadrukt eveneens zijn kwetsbaarheid.

Het is niet altijd duidelijk of iemand iets niet kan, of alleen maar minder goed kan. Hoe kunnen we het goed doen? Het is zinvol daarover met betrokkenen in gesprek te gaan.

Er zit nog een kant aan onze hulpvaardigheid en de zorgdichtheid in instellingen waarmee kwetsbaren worden geconfronteerd. Zij zijn niet meer gewend de regie over hun leven te nemen.

Waardige zorg houdt ook in dat we kwetsbaren verantwoordelijk houden voor wat ze willen, maar ook voor wat ze kunnen.

Een groot aantal aanbevelingen van het Gouden Pact zijn gericht op veranderingen die via de politiek lopen. Dit is typisch het werkterrein van het landelijk bureau van het H.V.

Het aspect van de attitude verandering t.o.v. ouderen en kwetsbare mensen is een thema om binnen de afdeling met elkaar over in gesprek te gaan. De centrale vraag is dan hoe we zo goed mogelijk ieders opvatting van kwaliteit van leven kunnen leren kennen en respecteren. Wat kunnen we leren en hoe kunnen we elkaar helpen.

De afdeling Assen en omstreken organiseert in op zondagmiddag 18 maart, van 14.00 tot 17.00 uur een bijeenkomst over dit onderwerp. Plaats van handeling: Messchenstaete, Hoekbree 1, 9403 GR Assen.

BESTUREN

Afdelings

FRYSLÂN

Vacant, voorzitter

Marjoleine Beers, secretaris en ledenadministratie
hvfryslan@gmail.com

Vacant, penningmeester

Roeleke Naber, vrijwilligerscoördinatie

Baukje Scheppink, redactie Schakel,
webmaster 0511 477 083 / 06 3073 4973

baukje.scheppink@gmail.com, 2e penningmeester
Janny Lokerse, lid

ASSEN e.o.

Annette van den Bosch, voorzitter, communicatie
06 5562 2432 vdboschannette@gmail.com

Fieneke Stronkhorst, secretaris
0592 342 720 / 06 213 632 23
secr.hvassen@gmail.com

Johan Meijer, penningmeester
06 2042 6122

penn.hvassen@kpnmail.nl

Elzelien van Duyn, lid
0593 543 340 / 06 272 368 89
e.vanduijn@expressief.com

Ri Veens, lid
0592-31 85 27 06 14861572 riveens@tuijt.nl

Hedwig Udding-Blok, lid
0582 26 10 14 06 57592208 udding-blok@hetnet.nl

GRONINGEN

Gerard te Meerman, voorzitter
Klooslaan 12, 9721 XN Groningen

g.j.te.meerman@gmail.com 050-525 6544 06 275 808 35

Ieke Verveld, secretaris
secr.hvgron@gmail.com 050 8503655 06 10264135

Willem Waard, penningmeester
penningm.hvgron@gmail.com

Ger Koenen, lid, gerkoenen@hotmail.com

Lenie Kootstra, lid, Leniekootstra@gmail.com

Martijn van Loon, lid, vanloonmac@gmail.com

Ivo Hengst, jong hv: ivo_hengst@hotmail.com

Ledencontact Fryslân

Zuid West

Jac. Konig, 06 5317 2732,

postcodes 8441-8899

Zuid Oost

Sake van der Kloet 0512 342996 /

0650643629 sake@litsriverranch.com

postcodes 8391-8434en 9109-9296

Noord Oost

Roeleke Naber, roelekenaber@gmail.com

0517 795018

postcodes 8911-9091

Humanistische uitvaartbegeleiding

0900-9005030 Groningen

0900-3302020 Drenthe

0517 417799 Coördinatie Fryslân

Rouwverwerking Fryslân

Tine Wiersma 06 371 72 397

tine.wiersma@kpnplanet.nl

Activiteitencommissie Assen

e-mail: hvassen-activiteiten@outlook.com

Jan Kolkman, 0592-413291

Anneke Aangeenbrug,. 0592-421204

Humanistische geestelijke begeleiding

Het leven vormgeven is niet altijd eenvoudig.

Humanistische geestelijke begeleiders helpen - met gesprekken, advies en ondersteuning - om evenwicht te vinden als het even moeilijk gaat.

Humanistisch geestelijk verzorgers werken bij defensie, justitie, in de zorg of zijn vrijgevestigd. Vrijgevestigde geestelijk verzorgers kunnen ook helpen vorm te geven aan een humanistische relatievering.

Humanistische Uitvaartbegeleiding

Nabestaanden vinden het moeilijk een toespraak te schrijven of uit te spreken. Een humanistische uitvaartbegeleider helpt u daarbij. Mogelijkheden zijn een gesprek-bij-leven en een gesprek met nabestaanden.

Een humanistische uitvaartbegeleider heeft een speciale opleiding gevolgd en biedt hulp op basis van kennis en ervaring. De begeleider is humanist en heeft oog voor de waardigheid en eigenheid van elk mens en begrip voor de kronkelwegen van het leven.

Er is een speciale website waar u alle informatie vindt: www.humanistischeuitvaart.nl

Telefoonnummers van plaatselijke contactpersonen vindt u achter in de Schakel.

Een executeur testamentair van het Steunfonds Humanisme?

Wat moet er gebeuren als ik er niet meer ben? Het is misschien niet plezierig, maar wel goed om er eens bij stil te staan. Want wie regelt uw uitvaart? Wie zorgt ervoor dat de wensen uit uw testament worden uitgevoerd en handelt allerlei praktische zaken af?

Als er in uw omgeving niet direct iemand is om dit voor u te regelen, kunt u het Steunfonds Humanisme als executeur inschakelen. De medewerkers regelen uw zaken met respect, zorg en oog voor detail.

REGIO NOORD

Humanistische contacten

voor een landelijk overzicht van humanistische organisaties: zie www.human.nl

Humanistisch Vormingsonderwijs HVO

Provinciaal (interim) contactpersoon
Fryslân: Mathilde Nomden. Zij is te bereiken via telefoonnummer 06-11277250 of per mail: m.nomden@hvo.nl
www.humanistischverbond.nl/hvo

Filosofiewerkgroep Fryslân

Ron Muijzer, Raard, 0519 22 20 22
ron@muijzer.nl

Humanitas Assen

Brunelstraat 77, 9404 KB Assen
0592 311 121 assen@humanistas.nl

Humanitas De Stellingwerven

secretariaat vacant
Secr/penningmeester: Hieke Scheletens, Laak 48, 8431 MZ Oosterwolde, jaapscheltens@hethnet.nl
DeStellingwerven@humanitas.nl

Humanistisch geestelijk raadslieden

Myriam van der Vorst, 0513 685 739
Tjongerschans Ziekenhuis Heerenveen

Jan Sipma 06 8320 7732
Meriant

Marcelle Mulder, 0515 570870
Zorggroep Tellens

Agaath Heijboer, 050 3613884 Of 3612030
a.a.heijboer@umcg.nl
Hilda Schipper-Batist wo/do 10-16
A.G. Willdevanckhuis
NNCZ/Jannes van der Sleedenhuis Hoogeveen
Bas van der Sijde, contact: 0528-266944
Nannie Bos

Humanistische geestelijke verzorging bij Justitie

Dr. S van Mesdagkliniek, Groningen
Jeannette van der Meijde, 050 5221221

Penitentiaire inrichting Ter Apel
Wietske Cuperus

Penitentiaire inrichting Leeuwarden
Wietske Curperus (wo en vrij) 088-0742633

Vrij gevestigde Humanistische Raadslieden

Mirabelle A. Schaub-de Jong
050-5252253 / 0620732179

Jan Sipma
06 2099 1738

Hilda Schipper-Baptist
Rijksweg 19, 9917 PS Wirdum
0596-571349 (na 19.00 uur)

Stichting Abraham Vellinga

Piet Postma secr. Murnserdyk 13-15,
8573 WN Mirns piet@pjpostma.nl

Bijlenga Stichting

Jan Dijkstra jan.dijkstra,mz@gmail.com
Thijs van Gunst, thijs.johanna@hetnet.nl

3	Agenda Noord
4	Werken aan trage vragen
7	Nieuwe bestuursleden FRL
8	ALV FRL
9	Films that matter FRL
10	Introductie Humanisme FRL
11	Súdwest Fryslân
13	Ledencontact FRL
13	Filosofie voor een Breed Publiek FRL
17	ALV Groningen
18	Van de voorzitter Groningen
19	ALV Groningen
20	Help een Afghaanse asielzoeker Gron.
21	Gouden Pact Gronngen
22	Zondagmiddagn in Groningen
23	Expositie Groningen
26	Eten met gespreksstog Groningen
27	Jonge Humanisten Groningen
28	Gespreksgroep Hoogeveen
29	Agenda Assen e.o.
32	Nieuwe bestuursleden Assen e.o.
34	Denk zelf! Leef zelfstandig!
36	Nieuwjaarstreffen Assen e.o.
38	Levenskunst Assen e.o.
40	Wandelen Groningen/Assen e.o.
42	Vrijwilligers gezocht Assen e.o.
43	Gouden Pact Assen e.o.
44	Adressen

INHOUD